

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

**PROGRAME ȘCOLARE
LIMBA LATINĂ
CLASA A VIII-A**

*Aprobate prin ordin al ministrului
Nr. 5097/09.09.2009*

București, 2009

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina Limba latină își propune finalități specifice. Prin urmare, demersul didactic este orientat spre următoarele competențe:

- Dobândirea noțiunilor esențiale referitoare la cultura romană, cu deschidere spre civilizația greco-romană, fundament al civilizației europene; realizarea asocierilor elementare între limba română și limbile moderne prin intermediul fondului lor comun – limba latină ca liant lingvistic;
- Asumarea valorilor etice ale Antichității romane, indispensabile propriei dezvoltări afective și morale;
- Cunoașterea unor elemente fundamentale lexicale și gramaticale, comune limbii latine și limbii române;
- Stabilirea unor asocieri între limba română și limbile moderne prin intermediul fondului comun (limba latină ca liant lingvistic);
- familiarizarea cu instrumentele specifice muncii intelectuale: tehnica învățării logice, abordarea critică a lecturii prin utilizarea unor surse de informație – dicționare, enciclopedii, fișe de lucru, tabele sinoptice.

Parcursul didactic presupune valorificarea unor texte de dimensiuni reduse în limba latină, atractive și accesibile, teme de cultură și civilizație concepute și prezentate interdisciplinar, precum și abordarea unor conținuturi lingvistice cu finalitate operațională, nu axate pe memorare de informații.

Noutatea abordării constă în restructurarea conținuturilor lingvistice pe trei niveluri (A, B, C): nivelul A constituie baza cunoașterii teoretice a faptelor de limbă, la nivelul B conținuturile lingvistice sunt utilizate într-o varietate de exerciții, pe baza unui suport didactic (fișe de lucru, tabele sinoptice), iar la nivelul C, nivel auxiliar, se oferă toate lămuririle necesare în vederea rezolvării unei sarcini de lucru, a unei aplicații de nivel A sau B.

Astfel, programa școlară de Limba latină oferă nu numai deschidere interculturală (conștientizarea apartenenței limbii române și a poporului român la fondul istoric, etic și lingvistic european), dar și avantajul studiului unei limbi, ale cărei valențe aplicative sunt rezultatul abordării logice, raționale a faptelor de limbă.

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea mesajelor orale/scrise
2. Producerea mesajelor orale/scrise
3. Valori și atitudini față de studiul limbii latine și al civilizației greco-romane

VALORI ȘI ATITUDINI

- Asumarea conștientă a unor repere fundamentale din patrimoniul spiritual european
- Conștientizarea contribuției limbii latine și a civilizației romane la elaborarea modelului cultural european
- Dezvoltarea unei gândiri logice și critice prin descoperirea elementelor și structurilor specifice limbii latine și civilizației romane prezente în diverse domenii ale cunoașterii și acțiunii umane

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI FORME DE PREZENTARE A CONȚINUTURILOR

1. Receptarea mesajelor orale/scrise		
	Competențe specifice	Forme de prezentare
1.1	Identificarea unor litere, sintagme și enunțuri într-un text scris	<ul style="list-style-type: none"> • Texte, citate, paragrafe din autori latini, aparținând diferitelor epoci, genuri și specii literare • Schițe, tablouri sinoptice, fise de lectură/de dicționar
1.2	Identificarea elementelor de structură ale părților de vorbire studiate	
1.3	Identificarea într-un text a relațiilor sintactice esențiale, prin analogie cu limba română, în vederea traducerii	

2. Producerea mesajelor orale/scrise		
	Competențe specifice	Forme de prezentare
2.1	Alcătuirea unor enunțuri cu intonație, pronunție și scriere corectă	<ul style="list-style-type: none"> • Povestiri • Texte autentice scurte • Texte cu imagini • Scheme și tabele • Fișe de lectură/de dicționar
2.2	Traducerea orală/scrisă a unor cuvinte, enunțuri și texte scurte	
2.3	Aplicarea elementelor lexicale și gramaticale studiate într-o varietate de exerciții	

3. Valori și atitudini față de studiul limbii latine și al civilizației greco-romane		
	Competențe specifice	Forme de prezentare
3.1	Analiza noțiunilor lingvistice și culturale referitoare la civilizația greco-romană din perspectiva contemporaneității	<p>Texte informative</p> <p>Hărți</p> <p>Surse de documentare audio-vizuale</p> <p>Audiții</p> <p>Proiecte</p> <p>Colecție de obiecte culturale (reviste, imagini, vederi)</p>

CONȚINUTURI

Conținuturile plasează în centrul interacțiunii educative elevul și oferă materia pentru actele de limbaj corespunzătoare câmpurilor referențiale specificate, dezvoltă, formează și consolidează abilitățile elevului de a opera cu informațiile lingvistice și culturale pluri- sau transdisciplinare.

I. CONȚINUTURI LINGVISTICE

Detaliiere	NIVEL A	NIVEL B	NIVEL C
<u>Relația cu competențele specifice</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Vizează direct competențele generale/specifice 	<ul style="list-style-type: none"> • vizează indirect competențele generale/specifice 	<ul style="list-style-type: none"> • sunt conținuturi care sprijină construcția demersurilor aplicative (texte, exerciții) pentru elementele de nivel A / B • nu este necesară explicarea teoretică a acestor conținuturi
<u>Tip de demers</u>	<ul style="list-style-type: none"> • demers teoretic explicit, susținut de exerciții / texte aplicative (conținuturi declarative și aplicative) 	<ul style="list-style-type: none"> • demers teoretic implicit, realizat prin îndrumări și explicații ale profesorului, în vederea rezolvării unor sarcini de lucru • conținuturile de nivel B apar în texte / exerciții aplicative 	
<u>Suport didactic</u>	<ul style="list-style-type: none"> • suportul didactic (tabele, note etc.) nu este la vedere 	<ul style="list-style-type: none"> • suportul didactic (tabele, note etc.) se află la vedere 	
<u>Observații</u>	<ul style="list-style-type: none"> • presupune cunoașterea elementelor teoretice și a algoritmului de rezolvare a sarcinilor de lucru 	<ul style="list-style-type: none"> • nu presupune memorarea elementelor de conținut, ci doar operaționalizarea lor 	

NIVEL A	NIVEL B	NIVEL C
Elemente de fonetică: scrierea și pronunțarea	----	
Substantivul <ul style="list-style-type: none"> • noțiuni de teorie: forme de bază, categorii gramaticale, teme, desinențe (terminații), recunoaștere pe text • declinarea I 	Substantivul <ul style="list-style-type: none"> • declinarea a II-a • declinarea a III-a • elemente lexicale fundamentale 	<ul style="list-style-type: none"> • elemente necesare pentru coerența textelor și a aplicațiilor - prepoziții, conjuncții, adverbe, adjective la grade de comparație, verbe la alte moduri și timpuri (tema prezentului) etc., dar prezența lor în texte / aplicații va fi redusă și însoțită de traducere, de preferință chiar în manual (de exemplu <i>carissima</i> = cea mai / foarte dragă).
Adjectivul <ul style="list-style-type: none"> • clasificare, forme de bază, categorii gramaticale, acordul 	Adjectivul <ul style="list-style-type: none"> • declinarea adjectivelor (clasele I și a II-a) 	
Pronumele <ul style="list-style-type: none"> • noțiuni minimale de teorie, prin analogie cu limba română 	Pronumele <ul style="list-style-type: none"> • personal, reflexiv, posesiv 	
Numeralul <ul style="list-style-type: none"> • cardinal (1 – 10) – <u>fără</u> declinare • ordinal (1 – 10) – <u>fără</u> declinare • cifrele romane 	----	

Verbul (<i>esse</i> și verbe regulate) <ul style="list-style-type: none"> • noțiuni de teorie: cele patru conjugări, forme de bază, teme verbale (tema prezentului), desinențe (terminații) ale diatezei active, categorii gramaticale • infinitivul prezent • indicativul prezent și imperfect • imperativul prezent 	Verbul (<i>esse</i> și verbe regulate) <ul style="list-style-type: none"> • indicativul viitor 	
--	--	--

N.B. Elementele de conținut de nivel B nu vor fi tratate în nici un caz ca elemente de nivel A, iar conținuturile de nivel A trebuie să apară cel puțin o dată ca elemente de nivel B (de exemplu, înainte de tratarea teoretică a verbului este necesar ca elevul să se familiarizeze cu acest element prin prezența lui în texte, aplicații etc.- un minim de demers deductiv).

II. CONȚINUTURI TEMATICE DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE

Temele de cultură și civilizație vor prezenta aspecte relevante ale vieții publice și private din societatea romană: **familia, școala, elemente de mitologie greco-romană**. Se vor evidenția trăsăturile definitorii ale mentalității romane (**pragmatismul, civismul, valorile etice, libertatea responsabilă etc.**) care devin principii ordonatoare ale lumii moderne.

Se recomandă ca textele în limba latină, selectate pentru manuale, să fie de dimensiuni reduse, accesibile și atractive, adaptate conținutului lingvistic și să ilustreze, în măsura posibilului, temele de cultură și civilizație. Aceste teme, conform finalităților propuse, se abordează interdisciplinar.

Conținuturile lingvistice și tematice vor fi însoțite în manualele școlare de ilustrații adecvate și completate cu lecturi, informații și aplicații în limba română.

III. Tipuri de activități și exerciții recomandate pentru demersul didactic

Pe parcursul clasei a VIII-a se recomandă următoarele activități:

- exerciții de lectură a unui text în limba latină de dimensiuni reduse;
- exerciții de familiarizare cu topica limbii latine;
- exerciții de identificare a părților de vorbire și a categoriilor gramaticale, comparativ cu limba română;
- exerciții de identificare a relațiilor sintactice dintr-un text, comparativ cu limba română;
- exerciții de citire viva voce;
- exerciții de scriere a unor unități lexicale, pe baza unui suport didactic;
- exerciții de traducere, conform conținuturilor de nivel A / B;
- exerciții de completare a unor enunțuri lacunare;
- exerciții de alegere duală / multiplă;
- exerciții de substituire a unor elemente morfematice;
- exerciții de asociere;
- exerciții de comparație și discriminare;
- exerciții de comparare și discriminare a unor elemente minimale de cultură și civilizație, la nivel diacronic;
- exerciții de identificare în societatea contemporană a principiilor civilizației greco-romane;
- exerciții lexicale de diverse tipuri: recunoașterea unor neologisme de origine latină în limba română / limbile moderne, identificarea în limba română a unor cuvinte moștenite, a unor câmpuri semantice / familii de cuvinte, pornind de la etimonul latin, recunoașterea unor elemente lexicale latine în limbajele specializate (e.g. domeniul IT) etc.
- exerciții sub formă de joc: joc de rol, joc-concurs etc.